queris quē nemo tangebat: niſi ita in celo
ad dexterā pr̄is ſederet vt ⁊ in terra in nob̄
q̄ſi iaceret. Dn̄s a dextris tuis: cōquaſſa-
bit in die ire ſue reges. ¶ Judicabit in
Alia lr̃a. †gētibꝰ: Sz nūc ꝑ occultis. Erit enī ⁊ iu
nationibꝰ. dicū māifeſtū: iudicabit ī gētibꝰ: Mō enī
fit: Perijt memoria eoꝝ cū ſonitu. Jn ipo
pſalmo eſt ꝑ occultī: Perijt memoria eoꝝ
cū ſonitu: ⁊ dn̄s in eternū ꝑmanet: Para-
uit ī iudicio ſedē ſuā: ⁊ ipe iudicabit orbē
terraꝝ in equitate. Ibi dictū ē: increpaſti
gētes et perijt impius: nomē eoꝝ deleſti in
eternuz: hoc occulte agit̃. Jn die ḡ ire ſue
conquaſſabit reges: iudicabit in gētibus.
Alia lr̃a. Quō: Audi qd̄ ſequit̃. †Replebit rui-
implebit. nas. Modo ſic iudicabit in gentibus vt
repleat ruinas: nam quādo in finem iudi-
cauerit dānabit ruinas. Replebit ruinaſ.
Quas ruinas: Quiſquis a nomine eius
eiꝰ timuerit cadet: cuz ceciderit euertet̃ qd̄
erat: vt edificet̃ qd̄ non erat. Judicabit in
gētibꝰ: replebit ruinas. Quiſq̄s cōtumax
es in chriſtū: caſurā turrim in altū erexiſti.
Bonū ē vt teipm̄ deijciēs hūilis reddarĩ:
ſedenti ad dexterā pr̄is pedibꝰ ꝓuolvarĩ:
vt fiat in te ruina cōſtruēda. Nam ſi praua-
nes in mala altitudine tūc deijcieris q̄ſi nō
edificaberis. Etenī de talibꝰ dicit in alio
loco ſcriptura: Deſtrue eos ⁊ non edifica
bis eos. Proculdubio nō diceret de qui-
buſdā: deſtrue eos ⁊ nō edificabis eos: ni
ſi quoſdā ita deſtrueret vt edificaret. Qd̄
fit hoc tp̄e cū chriſtus in gētibꝰ ita iudicat
Alia lr̃a. vt repleat ruinas. Cōquaſſabit capi-
†in terra ta †ſup terrā multa. Hic ſup terram in
multoꝝ. hac vita: cōquaſſabit capita in terra mlt̃a.
De ſupbis hūiles facit: Et audeo dicere
frēs mei: vtile eſt capite quaſſato hic humi
liter ambulare: q̄ capite erecto in iudiciuz
eterne mortis incidere. Multa capita cō-
quaſſabit ruinas faciēdo: ſed replēdo edi-
ficabit. ¶ De torrente in via bibet:
ꝓpterea exaltabit caput. Videamꝰ ⁊
in via bibētem de torrēte primo: Quis eſt
torrēs: Profluxio mortalitatis humane.
Sic enī torrens pluuialibꝰ aquis colligit̃:
redūdat: ꝑſtrepit: currit: ⁊ currēdo decur-
rit: id eſt curſuz finit: ſic ē om̄is iſte curſus
mortalitatis. Naſcūt̃ hoīes: viuūt: moriū
tur: et alijs moriētibꝰ alij naſcunt̃: rurſuſq̄
illis moriētibꝰ: alij oriunt̃: ſuccedūt: acce-
dūt: decedūt: nec manebūt. Quid hic te-
net̃: Quid nō decurrit: Quid nō q̄ſi de plu
uia collectū it in abyſſū: Quō enī fluuiꝰ re
pēte collectꝰ de pluuia: de guttis imbriū: it
ī mare: nec apparet: qꝛ nec apparebat anq̄
de pluuia colligeret̃: ſic hoc genꝰ humanū
de occultis colligit̃ ⁊ profluit in mortē: rur
ſum in occultū ꝑgit: mediū hoc ſonat ⁊ trā
ſit. De hoc torrēte bibit ille: non eſt dedi-
gnatꝰ bibere de hoc torrēte. Bibere enī de
hoc torrēte illi erat: naſci ⁊ mori. Hoc ha-
bet ⁊ torrēs iſte: natiuitatē ⁊ mortē. Suſce
pit hāc chriſtus: natꝰ eſt ⁊ mortuꝰ ē. Jta de
torrēte in via bibit: exultauit enī vt gigas
ad currēdā viā. De torrēte ḡ in via bibit:
qꝛ in via pctōꝝ nō ſtetit. Quia ḡ de torrē-
te in via bibit ꝓpterea exaltauit caput: id
eſt qꝛ humiliatꝰ eſt: et factꝰ eſt ſubditꝰ vſq̄
ad mortē: mortē aūt crucis: ꝓpterea eum
deꝰ exaltauit a mortuis: ⁊ donauit ei nomē
qd̄ eſt ſup om̄e nomē: vt in noīe Jeſu om̄e
genu flectat̃: celeſtiū: terreſtriū ⁊ infernoꝝ:
et om̄is lingua ꝯfiteat̃: qꝛ dn̄s Jeſus chri-
ſtus in gloria eſt dei patris.

¶ Explicit tractatꝰ de pſalmo. CIX.

Incipit tractatꝰ de pſalmo. CX.

¶ Prefatio.

V Enerūt dies vt cantemꝰ alleluia.
v Adeſtote animo frēs ad percipiē
da ea q̄ dn̄s ſuggerit ad exhortati
onē nr̄am: ⁊ nutriēdā cantatē q̄ nob̄ inhe-
re deo bonū eſt. Adeſtote animo cantores
boni filij laudis: ⁊ glorie ſempiterne veri ⁊
incorrupti dei. Adeſtote intēti qui noſtis
cantare ⁊ pſallere in cordibꝰ vr̄is dn̄o: gra
tias ſemp agētes in om̄ibꝰ ⁊ laudate deū.
Hoc eſt enī all'a. Et hi quidē dies veniūt
trāſituri: trāſeūtq̄ venturi: et ſignificāt diē
q̄ nō venit nec trāſit: qꝛ nec heſterno ꝑterit
vt veniat: nec craſtino vrget̃ vt tranſeat.
Ad quē ſane nos cuz venerimꝰ inherētes
ei: nec nos trāſibimꝰ: Et ſic quodā loco ca
nit̃ deo: Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e
ī ſecl'a ſclōꝝ laudabūt te: hoc erit ocioſoꝝ
negociū: hoc opus vacātiū: hec actio quie
toꝝ: hec cura ſecuroꝝ. Sic enī dies iſti ꝑte
riti diebꝰ quadrageſime: q̄bꝰ añ reſurrectio
nē dn̄ici corpis vite huiꝰ ſignificat̃ meror
ſolēniter grata hilaritate ſuccedūt: ſic dies
ille q̄ poſt reſurrectionē dabit̃ plenario cor
pori dn̄i: hoc eſt ſancte eccleſie cūctis vite
huiꝰ erūnis atq̄ doloribꝰ excluſis perpe-
tua beatitudine ſuccedet. Hec aūt vita de
nobis exigit cōtinentiā: vt etiā cū labore ⁊
luctamine ingemiſcētes: grauati ⁊ habita
culū nr̄m qd̄ de celo eſt ſupindui cupiētes:
a ſecularibꝰ delectationibꝰ temperemus.

Et ſignificat quadragenario numero: q̈ ꝛ
Moyſes ꝛ Helias: ꝛ ipſe dñs ieiunauerit.
Precipit eni nobis ꝛ ex lege ꝛ ex ꝓphetis
ꝛ ex ipſo euangelio qḋ teſtimoniũ habet a
lege ꝛ ꝓphetis. Vñ etiã in mõte int̃ vtrãq̃
pſonã medius ſaluator effulſit: vt ab oib⁹
mũdi illecebris: quib⁹ captiui hoĩes obli-
uiſcunt deũ: auiditatẽ noſtrã tãq̃ ieiunio
tẽperantie refrenem⁹: q̃ꝫ diu refectio deca-
logi legis: tãq̃ pſalteriũ decẽ chordarũ ꝑ
quatuor eiuſdẽ mũdi ptes: id eſt toto orbe
ꝑdicatur: vt decẽ quater ducta quadrage
nariũ numerũ ſignẽt. Quiquagenario ve
ro numero poſt reſurrectõez dñi: quo cãta
mus alleluia: nõ cuiuſdã tpis finis et trãſi
tus: ſꝫ beata illa ſignificat eternitas: q̃a de-
narius additus quadragenario: laborãti
bus in hac vita fidelib⁹ merces illa pſolui
tur: quã ꝛ primis et nouiſſimis paterfami-
lias ꝑparauit equalẽ. Audiam⁹ itaq̃ ple-
nũ diuina laude pect⁹ ꝓpli dei. Ecce pſona
i hꝫ pſalmo quẽdã exultãtẽ felici exultatio-
ne pfigurat: ꝛ ſcaturiẽtẽ corde i amore dei
ꝓplm ſcꝫ corp⁹ chriſti ab oĩ malo liberatũ.

Expoſitio pſalmi.

Confitebor tibi: inq̃t: dñe in
toto corde meo: Nõ ſemꝑ cõ-
feſſio peccatorꝝ ẽ: ſed ꝛ laus dei de
uotiõe cõfeſſiõis exprimit. Illa luget: hec
gaudet. Illa medico vuln⁹ oſtẽdit: hec de
ſanitate grãs agit. Hec ꝯfeſſio q̃dã ſigni
ficat: nõ ſolũ ab omi malo liberatũ: ſꝫ etiaꝫ
a malignis oib⁹ ſepatũ. Et ideo videam⁹
Alia lra. vbi cõfiteatur dño in toto corde. In cõ-
ꝛ iuſtorũ. ſilio: inq̃t: rectorꝫ ꝛ ꝯgregatiõe. Cre
do q: ſedebũt ſuꝑ duodeci thronos iudi-
cãtes duodeci trib⁹ iſrael. Nullus eni iaꝫ
inter eos iniqu⁹: nullus Iude furta tole-
rãtur: nullus Symõ mag⁹ baptizat: ſpiri-
tũ volẽs emere dũ cogitat vẽdere: nullus
Alexãder erarius multa mala oſtẽdit: nul
lus ouina pelle tectus: falſa frnitate ſurre-
pit: Inter quales nũc neceſſe eſt ecclia ge
mat: ꝛ qualeſ tũc oportet: cũ omẽs iuſti cõ
gregabũtur: excludat. Hec ſũt: Mag
na opera dñi: exquiſita in omes
volũtates eius. Per quas nullũ cõfi-
tentẽ deſerit miſcdia. Nulli⁹ eſt iniq̃tas mi
punita: qñ flagellat etiã oẽm filiũ quẽ reci
pit. Sed ſi iuſtus vix ſaluabitur: peccator
et impius vbi parebũt: Eligat ſibi hõ qḋ li-
bet. Nõ ſic cõſtituta ſũt opera dñi: vt crea
tura in arbitrio libero ꝯſtituta creatorĩ ſu-
peret volũtatẽ: etiã ſi cõtra ei⁹ faciat volũ-
tatẽ. Nõ vult deus vt pecces: nã ꝓhibet:
tñ ſi peccaueris: nõ putes hoĩem feciſſe qḋ
voluit: et deo accidiſſe qḋ noluit. Sic eni
vult vt hõ ñ peccet: ita vult peccãti ꝑcere
vt reuertat et viuat. Ita vult poſtremo in
peccato pſeuerãtẽ punire: vt iuſticie potẽ
nã cõtumax nõ euadat: Ita q̈cquid elege
ris: omĩpotẽti nõ deerit vñ ſuã de te cõple
at volũtatẽ. Magna eni opa dñi: exq̃ſita
in omẽs volũtates eius. Cõfeſſio et
magnificẽtia opus eius: Quid mag
nificẽtius: q̃ꝫ iuſtificare impiũ: Sed op⁹ for-
taſſe hoĩs ꝑuenit iſtã magnificẽtiaꝫ dei: vt
cũ fuerit peccata ꝯfeſſus: iuſtificari mere-
atur. Deſcẽdit eni de tẽplo iuſtificat⁹ pub
lican⁹ magis q̃ꝫ ille phariſe⁹: q̃a nec oclos
ad celũ audebat leuare: ſed ꝑcutiebat pe-
ctus ſuũ dicẽs: deus ꝓpiti⁹ eſto mihi pec
catori. Hec eſt magnificẽtia dñi: iuſtifica-
tio peccatoris: qm̃ qui ſe hũiliat exaltabi-
tur: et qui ſe exaltat hũiliabit. Hec eſt ma-
gnificẽtia dñi: qm̃ cui plurimũ dimittitur:
plurimuꝫ diligit. Hec magnificentia dñi:
qm̃ vbi abũdauit peccatuꝫ: ſuꝑabũdauit
gratia. Sed fortaſſe ex operibus. Nõ inq̃t
ex operibus: ne forte quis extollatur: Ip-
ſius enim ſumus figmentum: creati in ope
ribus bonis. Iuſticiaꝫ eni hõ nõ opatur:
niſi iuſtificatus: credẽs aũt in eũ q̈ iuſtifi-
cat impiũ: a fide incipit: vt bona opa nõ ꝑce
dẽtia qḋ meruit: ſed cõſequẽtia quod ac-
cepit: oſtẽdãt. Vñ ergo illa ꝯfeſſio: Nõdũ
quidẽ opus eſt iuſticie: ſed delicti iprobatio.
Sꝫ quõ ſe hẽat nec in ipa de te hõ glo-
rieris: vt q̈ gloriat in dño glorietur. Quid
aũt habes qḋ nõ accepiſti: Non ergo ſola
magnificẽtia qua iuſtificat impius: ſed ꝛ cõ
feſſio et magnificẽtia opus eius. Quid er
go dicim⁹: q̃a cui vult miſeret: et quẽ vult
obdurat: Nũq̇d iniq̃tas apḋ deũ: Abſit.
Iuſticia eni ei⁹ manet in ſeculũ ſe-
culi. Tu aũt hõ de hoc ſeculo: q̇s es q̈ re-
ſpõdeas deo: Memoriã fecit mira
biliũ ſuorꝫ: Hũc hũiliãs ꝛ hũc exaltãs.
Memoriã fecit mirabiliũ ſuoꝝ: reſeruans
opportune inuſitata ꝓdigia: q̈ nõ infirmi-
tas hoĩs nouitati intẽta meminerit: cũ ſint
ei⁹ miracula q̃tidiana maiora: Tot ꝑ vni-
uerſã terrã arbores creat: ꝛ nemo miratur:
arefecit verbo vnã: ꝛ ſtupefacta ſũt corda
mortaliũ: ſed memoriã fecit mirabiliũ ſuo
rũ. Hoc eni miraculũ maxime attẽtis cor-
dibus inherebit: qḋ aſſiduitas nõ vileſcere
rit. Quid autẽ ꝓfuerunt miracula: niſi vt

timeretur: Quid porro ꝓdeſſet timor: niſi:
Miſericors ⁊ miſerator dñs: eſcã
daret timentibꝰ ſe: Eſcã que nõ corrũ
pitur: panẽ qui de celo deſcendit: quẽ nul
lis meritis dedit: Etenĩ chriſtus ꝓ impijs
mortuꝰ eſt: Nemo ẽ̃ talẽ eſcã daret: niſi mi
ſericors ⁊ miſerator dñs. Qð ſi tãtã dedit
huic vite: ſi verbũ carnẽ factũ pctõꝛ iuſtifi
candus accepit: quid in futuro ſeculo glo
rificatꝰ accipiet: Memor enĩ erit in
ſeculũ teſtamẽti ſui: Nec totũ dedit q̃
pignꝰ dedit. †Fortitudinẽ operũ ſuo
rũ annũciabit pplõ ſuo. Nõ ꝯtriſten
tur iſraelite ſancti: q̃ dimiſerũt oĩa ſua ⁊ ſe
cuti ſunt eũ: nõ ꝯtriſtentur dicẽtes: Quiſ
nã poterit ſaluꝰ fieri: qꝛ faciliꝰ intrat came
lus ꝑ foramẽ acus q̃ʒ diues in regnũ celo
rũ: Annũciauit eis fortitudinẽ operũ ſuo
rũ: qm̃ q̃ hoĩbus difficilia ſunt deo facilia
ſunt. Ut det illis hereditatẽ gen
tiũ: Iſtũ eſt enĩ ad gentes ꝯ: ꝓceptũ diui
tibus huiꝰ ſeculi nõ ſupbe ſape: neq̃ʒ ſpare
in incerto diuitiab: ſʒ in deo viuo cui facile
eſt qð hoĩbꝰ difficile ẽ. Sic enĩ mlti vocati
ſunt: ſic occupata ẽ hereditas gentiũ: ſic fa
ctũ eſt vt etiã plurimi q̃ dimiſerunt oĩa ſua
in hac vita vt ſequerent̃ eũ: vitã etiã ipam
ꝓ noĩs eius ꝓfeſſione ꝯtemnerẽt: ⁊ tãq̃ʒ ca
meli hũiliantes ſe ad portãda onera ꝑſſu
rarũ: intrarẽt etiã ſicut ꝑ foramẽ acus ꝑ cõ
pungẽtes paſſionis anguſtias. Ipſe fecit
hec cui oĩa poſſibilia ſũt. Opa manuũ
eius veritas ⁊ iudiciũ. Teneat̃ veri
tas ab his qui iudicant̃ hic: iudicãt̃ ſʒ mar
tyres ⁊ ad iudiciũ ꝑducũtur: quo nõ ſoluʒ
eos a quibꝰ iudicati ſunt: ſed etiã angelos
iudicẽt: aduerſus q̃s eis erat colluctatio:
etiã cũ ab hoĩbus iudicari viderent̃: q̃ſ nõ
ſepararet a chriſto tribulatio: anguſtia: fa
mes: nuditas: gladius. Fidelia: enim:
oĩa mandata eiꝰ: Nõ fallit: exhibet qð
ꝓmiſit: nõ tñ eſt hic expectandũ: nõ ſʒ ſpe
randũ: ſed Cõfirmata: ſunt: in ſeculũ
ſeculi: facta in veritate ⁊ †i† iuſticia.
Hoc eſt verũ ⁊ iuſtũ: vt hic laboret̃: illic re
quieſcat̃: Quia. Redẽptionẽ miſit
pplõ ſuo: Un̄ aũt rediminit̃: niſi a capti
uitate pegrinationis huiꝰ: Nõ ẽ̃ requies:
niſi in celeſti patria reqratur. Dedit quidẽ
deus iſraelitis carnalibꝰ terrenã hieruſalẽ
q̃ ſeruit cũ filijs ſuis: Sed ſʒ vetus teſtamẽ
tũ eſt ad veterẽ hoĩem ꝑtinẽs. Qui aũt ibi
figurã intellexerũt: heredes etiã tunc noui
teſtamẽti extiterũt: qm̃ que ſurſum eſt hie

Alia lr̃a. † virtutẽ.

Alia lr̃a. nõ habet. † equitate

ruſalẽ libera eſt: q̃ ẽ mater noſtra eterna in
celis. Uetere aũt illo re ipſa ꝓbatũ eſt trã
ſitoria ꝓmiſiſſe. Mandauit: quippe: in
eternũ teſtamentum ſuũ. Sed quid:
niſi nouũ: Cuius heres quiſq̃s eſſe volue
ris nolo te fallas: nec terrã habentẽʒ lac ⁊
mel carnaliter cogites: nõ amena predia:
nõ hortos fructiferos ⁊ opacos: nõ tale ali
quid mediteris adipiſci: quale ſolet ſʒ ocu
lus auaricie concupiſcere. Cũ enĩ ſit radix
omniũ malorũ cupiditas ꝑimenda eſt: vt
hic cõſumatur nõ differenda vt ibi ſatiet̃.
Primo penas fuge: gehennas deuita: an
teq̃ʒ deſideres ꝓmittentẽ deũ: caue minã
tem. Sanctũ ⁊ terribile nomẽ ei
us: Pro delitijs aũt oĩbus huiꝰ ſeculi q̃
les vel expertus eſt: vel augere ac multipli
care cogitando potes: imortaliũ deliciarũ
matrẽ concupiſſe ſapientiã. Sed Ini
tium ſapiẽtie timor dñi: Delectabit
illa ⁊ ineffabiliter ꝓculdubio delectabit ca
ſtis atq̃ʒ eternis veritatis amplexibus: ſed
prius tibi donãda ſunt debita: q̃ʒ ꝑmia fla
gitanda. Initiũ ergo ſapientie timor dñi.
†Bonus †eſt itellectus: Quis negat:
Sed intelligere ⁊ nõ facere periculoſũ eſt.
Bonus ergo †facientibus: Nec extollat
mentẽ in ſuperbiã. Cuius enĩ timor eſt ini
tium ſapientie. †Laus eius manet in
ſeculũ ſeculi. Et hoc erit premiũ: hic fi
nis: hec ſtatio ſedeſq̃ʒ ꝑpetua. Illic enĩ iue
niuntur: mandata fidelia cõfirmata in ſe
culũ ſeculi: Ipſa eſt hereditas noui teſta
menti mandata ineternũ. Unaʒ petij inq̃t
a domino hanc requirã vt inhabitẽ in do
mo dñi ꝑ omnes dies vite mee. Beati enĩ
qui habitant in domo tua dñe: in ſecula ſe
culorũ laudabunt eum: quoniã laus eius
manet in ſeculũ ſeculi.

Alia lr̃a. † intellectus bonus † omnibus

Alia lr̃a. † Laudatio

Explicit Tract. de pſ̃. CX.
Incipit Tract. de pſ̃. CXI.

CRedo qð attendiſtis fratres huiꝰ
titulum pſalmi: memorieq̃ʒ man
daſtis. Cõuerſio: inquit: Ag
gei ⁊ Zacharie. Nondũ erant iſti pro
phete cũ iſta cantata ſunt. Nãq̃ʒ inter tem
pus Dauid: ⁊ trãſmigrationẽ populi iſra
el in babyloniã: quattuordecim generatio
nes numerant̃: ſicut diuina ſcriptura maxi
meq̃ʒ Matheus euãgeliſta teſtatur. Euer
ſi autẽ templi renouatio ſcðm ſancti Hie
remie ꝓphetiã: ex illa tranſmigratione poſt
ſeptuaginta annos ſperabat̃. Qui cũ com
plerẽtur ſub Dario rege babylonis: imple